[illegible] POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, czwartek 17 września 1925 Nr. 210

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i [illegible] Kraków, Grzeszkowej 7.
Nr. telef[illegible] P. K. O. w Krakowie 400.636
[illegible] „NOWY DZIENNIK".
Wszelkie [illegible] wprost do Administracji.
Nom[illegible] nie będą uwzględnione.
Rękopisów [illegible] za inseraty Redakcja nie odpowiada.
Redaktor [illegible] dje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincji: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·60, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·20, nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·35, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—. gratulacye Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Ku protokołowi genewskiemu

Genewa 12 września.

Są malarze — jak Van Gogh — którzy w obrazie przedstawiającym kilka par starych, wytratowanych trzewików potrafią wyrazić ogrom smutku i nędzy życia ludzkiego. Są poeci, którzy niepozornym, skromnym czterowierszem uprzytamniają radość i rozkosz tego życia. Są wreszcie mówcy, którzy w dźwięczne, żywe słowo zaklinają każde podświadomie odczute drgnienie historji, którzy magicznym tego słowa czarem budzą śpiące na dnie duszy słuchaczów najgorętsze pragnienia, tworząc z ich bezkształtnej masy wspaniałe pomniki. Takim mówcą jest Paul Boncour, który przemawiając wczoraj imieniem Francji stał się równocześnie rzecznikiem całej powojennej ludzkości.

P. Briand, jako minister spraw zagranicznych nie mógłby się wypowiedzieć tak swobodnie i wolał dlatego poruczyć to zadanie „przyjacielowi" Paul-Boncour'owi.

Jedyną powojenną nadzieją spragnionego pokoju świata jest Liga Narodów. Każdy jej krok naprzód, każde utrwalenie jej autorytetu wzmacnia tę nadzieję. Protokół genewski był olbrzymim krokiem naprzód i był może dziełem zbyt rewolucyjnem, by móc uzyskać dobrowolną aprobatę wszystkich państw. Państwa nie narażone bezpośrednio na niebezpieczeństwo wojny wzdrygnęły się przed solidarnym rygorem nałożonych przezeń sankcyj i odmówiły swojego podpisu.

Porażka Ligi Narodów? Nie, głosi Paul Boncour. Sądzić tak jeno mogą wrogowie Ligi albo ludzie ograniczeni, biorący przyczynę za skutek. Dzieło Ligi żyje i rozwija się dalej. Zasady protokołu staną się zasadami paktów partykularnych i z chwilą kiedy pakty rozciągną się drogą nieuniknionej konsekwencji na wszystkie państwa europejskie, wydadzą one owoc podobny do protokołu genewskiego, jak dwie krople wody. Mowa Paul-Broncoura zmusiła żelazną logiką, potężnemi przenośniami, subtelną ironją i delikatnym dowcipem najbardziej sceptycznych słuchaczy do wiary w przyszłość Ligi i w nieśmiertelność protokołu. Najentuzjastyczniej przyklaskiwał sam p. Chamberlain.

Po tym mistrzu słowa, ucieleśniającym najpiękniejsze tradycje Robespierre'a, Gambetty i Jaures'a wydawali się wszyscy mówcy innych narodów szarym tłumem. Jednego tylko warto wyszczególnić i przeciwstawić Paul-Boncourowi. Jest nim p. Benesz. Trudno sobie wyobrazić dwa bardziej odmienne typy ludzi. Tamten idealista, o wyglądzie artysty raczej niż polityka, pełen niepohamowanego temperamentu, porywającego swoją żywiołową siłą najtrzeźwiejsze umysły, tak jak wezbrany górski potok porywa najcięższe głazy. Ten, realista o prozaicznym wyglądzie skromnego urzędnika lub prowincjonalnego nauczyciela; mówi bezbarwnie i spokojnie, a raczej czyta swoją mowę kiepską, bardzo „z czeska" brzmiącą francuszczyzną. Obaj ci ludzie byli twórcami protokołu. Paul-Boncour, dlatego, że chciał wyzwolić ludzkość od wiszącej nad nią nieubłaganej zmory wojny, Benesz, dlatego, że widział w protokole najpewniejsze i najrealniejsze zabezpieczenie granic — Czechosłowacji. Jeden pracował duchem pojonym krwią serdeczną, drugi rozsądkiem żywionym zmysłem rzeczywistości. Toteż dla Paul-Boncoura idea protokołu jest droższą może niż jego rzeczywistość, a dla Benesza, rzeczywistość — bez protokołu — jest ważniejszą niż idea protokołu. Pozostawmy za sobą przeszłość i nie ufajmy zbytnio przyszłości, powiada Benesz. Przypatrzmy się baczniej teraźniejszości i stwierdźmy — bo wszak nie wolno się nam oddawać złudzeniom — że protokół nie uzyskał koniecznej aprobaty większości państw i wskutek tego — nie żyje. Pozostają więc pakty regionalne, jako częściowe urzeczywistnienia protokołu. Zabierzmy się do zrealizowania tych paktów, bo szkoda czasu i lepsza jest część, niż — nic. Ja w protokół wierzę tak samo jak mój przyjaciel Paul-Boncour, z którym wspólnie pracowałem, ale chwilowo dajmy mu pokój i nie pytajmy, czy przyszłość każe nam doń powrócić. Tak mniej więcej mówi p. Benesz, a jasne, proste i realne jego słowa wywołują równie burzliwe oklaski, jak śpiew Paul-Boncoura.

Wynikiem zakulisowych pertraktacyj ministrów jest wspólnie zredagowany list, zapraszający ministra Rzeszy niemieckiej na rendez-vous ministrów państw bezpośrednio i pośrednio zainteresowanych. List ten wysłany zostanie przez Brianda zaraz po otrzymaniu odpowiedzi włoskiej, po którą udał się wczoraj do Rzymu p. Grandi. Data i miejsce spotkania nie są w liście oznaczone, lecz przypuszcza się, że odbędzie się ono — o ile Niemcy zaproszenie przyjmą — z początkiem października w Lozannie. Ministrowie Polski i Czechosłowacji będą podczas tego spotkania obecni i rokowania z nimi odbywać się będą równolegle. Miałem w ostatnich dwóch dniach sposobność — podczas wywiadów udzielonych dziennikarzom — wysłuchania opinji w sprawie paktu pp. Brianda, Chamberlaina, Skrzyńskiego, Benesza i Duci. Wszyscy wyrażali mocne przekonanie, że rokowania z Niemcami doprowadzą do szybkich i szczęśliwych rezultatów. Mniej optymistyczne poglądy wyrażają jednak bawiący tu dziennikarze i obserwatorzy niemieccy. Według ich zdania należy się spodziewać bardzo mozolnych i trudnościami naszpikowanych rokowań.

Zgodną opinję wszystkich państw reprezentowanych w Lidze jest twierdzenie, że tylko wstąpienie Niemiec do Ligi zdoła ostatecznie wzmocnić i utrwalić jej autorytet.

M. Kabany.

Dwie konferencje obradować będą równocześnie

w sprawie paktu reńskiego i wschodniego.

Paryż, 15. 9. PAT. Potwierdza się wiadomość, że w Szwajcarji zbiorą się jednocześnie dwie konferencje równolegle, jedna celem zawarcia paktu reńskiego, druga zaś dla zalatwienia spraw konwencji arbitrażowej Niemiec z Polską i Czechosłowacją. Niemniej przedstawiciele Francji uznają za konieczne, aby ministrowie Benesz i Skrzyński wzięli udział w rozmowie ogólnej. Co się tyczy ściślej konferencji ministrów spraw zagranicznych, to Briand i Chamberlain prowadzić będą z Berlinem w ciągu bieżącego tygodnia rozmowy na drodze dyplomatycznej, celem uniknięcia przykrych niespodzianek w chwili rozpoczęcia rokowań. „Matin" sądzi, że Berlin nie będzie czynił trudności tembardziej, iż Chamberlain, będąc w całkowitej zgodzie z Briandem i Skrzyńskim przekonany jest o konieczności wspólnych rokowań.

Dwaj rozjemcy

Berlin, 15. 9 PAT. Londyński korespondent „Lokal Anzeiger" donosi, że według informacji osób miarodajnych, nie ulega wątpliwości, iż aljanci, a szczególnie Anglja pogodziły się już z faktem, że na konferencji będą obecni kanclerz Luther wraz ze Stresemannem. Anglja i nadal nie chce się zajmować kwestją granic wscodnich (?) Briand spodziewa się, że zdoła przekonać angielskiego ministra spraw zagranicznych i życzy sobie takiego uregulowania, któreby uczyniło Anglję rozjemcą Europy na zachodzie, a Francję rozjemcą Europy na wschodzie.

Rezerwa Włoch co do udziału w konferencji

Rzym, 15. 9 PAT. W stosunku do konferencji ministrów spraw zagranicznych oraz paktu bezpieczeństwa jest rzeczą dość trudną przewidzieć dokładne zamiary Włoch, gdyż prasa półurzędowa zachowuje na ogół rezerwę podobną, jaka jest okazywana w ministerstwie spraw zagranicznych. Zadowolenie okazywane przez sojuszników z powodu przyłączenia się Włoch do zaproszenia Niemiec na konferencję rozumiane jest w Rzymie jako dowód ważności, jaką sojusznicy przywiązują do interwencji Włoch w tej sprawie.

O zbliżenie francusko-niemieckie

Berlin, 15. 9 PAT. Dzienniki donoszą: Wizyta francuskiego ministra oświaty de Monziego w Berlinie, który przybył tu w drodze powrotnej z Kopenhagi, ma na celu nawiązanie kontaktu z niemieckim ministrem oświaty oraz z niemieckiemi sferami szkolnemi i naukowemi. Pozatem odwiedzi minister prezydenta Reichstagu Loebego, z którym zawarł znajomość w czasie paryskiego kongresu pokojowego.

Agitacja pisma gdańskiego w sprawie poczty polskiej

Gdańsk, 15. 9 PAT. W związku ze sprawą poczty polskiej w Gdańsku, której rozstrzygnięcie ma nastąpić w Radzie Ligi narodów w ciągu bieżącego tygodnia, genewski korespondent „Danziger Neueste Nachrichten" stara się wywrzeć nacisk na Radę Ligi narodów w kierunku uwzględnienia stanowiska gdańskiego, wskazując na ujemne wrażenie, jakie ewentualnie niekorzystne dla Gdańska rozstrzygnięcie tej sprawy musiałoby wywrzeć w Niemczech, których oczy skierowane są obecnie ze szczególną uwagą na Ligę narodów. W razie nieuwzględnienia słusznego jak zaznacza korespondent gdańskiego dziennika stanowiska wolnego miasta cały naród nabierze przekonania, że w Genewie decydują tylko względy polityczne. To też Liga narodów ma w tej sprawie tylko jedno wyjście, a mianowicie odrzucenie orzeczenia komisji rzeczoznawców.

Prem. Grabski odpowiada na zapytania senatorów w sprawie sytuacji gospodarczej państwa

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 15 9. Sin. Zgodnie z zapowiedzią przybył na dzisiejsze posiedzenie komisji skarbowo-budżetowej Senatu premjer Grabski, by dać odpowiedź na zapytania senatorów w sprawie jego ostatniej mowy. Tym razem był już obecny zarówno na obradach, jak i w kuluarach dyrektor departamentu prezydjalnego w ministerstwie skarbu p. Kauzik, a to celem przeprowadzenia „cenzury“ pytań senatorów, a zwłaszcza mowy pana premjera, która w ubiegłym tygodniu dostała się do prasy zupełnie nieogładzona. Znacznej „korekcie“ uległy pytania sen. Rotenstrecha, wystosowane w liczbie dwunastu do pana premjera, a obejmujące całokształt zagadnień ekonomicznych państwa w związku z obecną sytuacją gospodarczą i oświadczeniem p. premjera. Wasz korespondent zwrócił się wobec tego do sen. Rotenstreicha, od którego uzyskał pełny tekst jego pytań, zadanych p. premjerowi. Brzmią one następująco:

12 pytań reprezentanta Koła Żydowskiego sen. Rottenstreicha

1. Czy protekcjonizm obejmie tylko przemysł, czy też rząd zamierza przejść do ochrony solidarnej, t. zn. wprowadzić również cło od fabrykatów i płodów rolniczych?

2. Czy protekcjonizm i reglamentacja obejmie również terytorjum m. Gdańska, a jeśli tak, to dlaczego wyznaczono kontyngent herbaty dla Polski na najbliższe cztery miesiące w ilości 8 wagonów, zaś dla m. Gdańska 10 wagonów? Czy w ten sposób nie uzależnia się konsumpcji w Polsce od kupców gdańskich, którzy mając nadmiar towarów będą dyktowali ceny ze szkodą dla konsumentów p[olskich], a korzyścią dla Gdańska?

3. Kiedy rząd spodziewa się przy pomocy protekcjonizmu i reglamentacji osiągnąć aktywny bilans handlowy? Czy pan premjer sądzi, że ostatnia reglamentacja prowadzi do poprawy bilansu handlowego?

4. Na jakiej podstawie pozwolono jednej firmie na import 120 wagonów winogron, a krążą nawet pogłoski, że na 200 wagonów, oraz na 200 wagonów ryżu do końca br.? Czy leży w interesie państwa i konsumentów, by z kontyngentu 200 wagonów ryżu jedna firma otrzymała pozwolenie na przywóz 120 wagonów, a z 26 wagonów kakao, by na jedną firmę przypadło 21wagonów? Czy rząd zamierza pozostawić ulgi celne dla wyrobów zagranicznych, będących w kraju środkiem produkcyjnym? Czy kontyngenty towarów importowanych ulegną rewizji?

5. Czy przez protekcjonizm i reglamentację spodziewa się pan premjer spadku cen? Czy rząd spodziewa się, że przy reglamentacji i protekcjonizmie podatki będą wpływały w tej samej wysokości co dotąd?

6. Czy wobec zubożenia kraju nie należy zredukować budżetu?

7. Czy protekcjonizm i reglametacja nie odbiją się ujemnie na imporcie zagranicznym i czy nie wywołają zawikłań międzynarodowych?

8. Czy panu premjerowi wiadomo, że importerzy winni są zagranicą za importowane towary sumę 60 miljonó dolarów?

9. Dlaczego rząd nie interwenjował w ubiegły czwartek i piątek na giełdzie, dopuszczając do znacznej haussy dolara?

10. Czy rząd zastanawiał się nad akcją ratunkową dla banków?

11. Jakie rząd ma plany dla zorganizowania finansowania wywozu? y

12. Jakie środki przedsięwziął rząd, by umożliwić zwiększenie ilości obiegu pieniądza?

Prócz senatora Rottenstreicha zadawali p. premjerowi pytania sen. Adelman, Krzyżanowski, Gaszyński i Thulie.

Mowa prezydenta ministrów

Premjer odczytał przedewszystkiem głosy prasy niemieckiej o jego ostatniem przemówieniu, w których prasa niemiecka twierdzi, jakoby rząd przyznał, że wojna celna z Niemcami była głównym powodem spadku złotego. Premjer stwierdza na podstawie protokołu swego przemówienia, że to nie odpowiada prawdzie. Akcja rządu dla banków jest prowadzona przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego, do którego skierowywane są wszystkie lokaty funduszów rządowych i samorządowych. W wielu bankach jest już duża poprawa.

Cały szereg pytań skierowany był do najważniejszego tematu naszej polityki celnej:

ZAGADNIENIA PROTEKCJONIZMU.

Jest to zagadnienie wyjątkowo trudne i skomplikowane i dlatego zależy na zwołaniu w jaknajszybszym czasie Rady Gospodarczej, choćby prowizorycznej. Protekcję celną nie należy rozumieć jako podniesienie ceł na przedmioty pierwszej potrzeby i na przedmioty, które nie mogą być produkowane w kraju. Błędne więc są informacje o podwyżkach celnych na kawę, herbatę śledzie itp. Dotychczasowa reglamentacja jest związana z wojną gospodarczą z Niemcami, ma głównie na celu **niepowiększenie importu z innych państw, w wyniku zakazu importu z Niemiec.** Wobec przewidzianego zaprowadzenia modus vivendi z Niemcami, dotychczasowy system reglamentacyjny zostanie zastąpiony nowym systemem reglamentacyjnym, ograniczającym import luksusowych i półluksusowych przedmiotów, względnie systemem podwyżek celnych na przedmioty, które mogą być produkowane w kraju.

O OCHRONIE CELNEJ PŁODÓW ROLNYCH,

których produkcja znacznie przewyższa naszą konsumpcję, nie może być mowy. Powinniśmy korzystać z własnej mąki i wypiekać chleb tylko z krajowej mąki. Do sejmu wniesiona jest ustawa o grubszym przemiale, do której rząd w dalszym ciągu przywiązuje wagę. Wpłynie to zasadniczo na usunięcie importu mąki amerykańskiej. Wywóz pszenicy i przywóz jednocześnie mąki pszennej jest niedopuszczalny. Zasadniczo więc błędnem jest mniemanie, jakoby zmiana polityki handlowej rządu miała przyczynić się do wzrostu cen w karju, w szczególności wzrostu kosztów utrzymania. Co się tyczy

WYSOKOŚCI BUDŻETU,

to wielka praca dokonywana jest obecnie przez ministerstwo skarbu, w kierunku **redukcji wydatków państwa poniżej sumy 2 miljardów.** Zaznaczyć trzeba, że budżet uchwalony na rok bieżący w wysokości 2.100 miljonów, oparty jest na niższym mnożniku przy pensjach urzędniczych oraz na cenach znacznie niższych. Przedstawiony więc budżet na sumę 2 miljardów, wobec zwyżki mnożnej przy pensjach urzędniczych, wobec zwyżki cen, wymaga radykalnych skreśleń i redukcji wydatków. Mimo to wysiłki są czynione, ażeby sumę budżetu państwa obniżyć poniżej 2 miljardów. Pokrycie budżetu 2 miljardów znalazłoby się, pragnę jednak, ażeby pozycje dochodów budżetu na r. 1926 były jaknajbardzie j realne. Stawiając więc pesymistyczne cyfry w pozycji dochodu, zarządziłem dalszą redukcję wydatków, aby zamknąć je w cyfrze niżej 2 miljardów. Jednak wielką wagę przywiązywać trzeba do solidarnego działania wszystkich ciał, w kierunku zmniejszenia wydatków. **Sejm i senat nie powinny ani o jeden miljon podwyższyć tego budżetu,** jak to miało miejsce w bieżącym roku. Rozumiem, że będzie to wielką trudnością, jednak współdziałanie wszystkich czynników jest w tej sprawie decydujące.

MOMENT OSIĄGNIĘCIA AKTYWNOŚCI BILANSU HANDLOWEGO

trudno jest ustalić. Przewrót ogromny między lipcem a sierpniem pozwala spodziewać się, że weszliśmy w okres zrównoważenia importu z eksportem, a w najgorszym razie wydatnego zmniejszenia deficytu handlowego. Niewątpliwie o ile przewidywania mogą być ścisłe, **w październiku i w listopadzie będziemy świadkami równowagi w tej dziedzinie.** Pewną rolę odgrywa tu zagadnienie eksportu węgla, który wskutek kryzysu wszechświatowego oraz zatargu gospodarczego z Niemcami ma wpływ znaczny na kształtowanie się bilansu handlowego. Poprawa jednakże tak w zakresie produkcji jak i eksportu węgla jest znaczna, a zima niewątpliwie wpłynie na dalsze odprężenie.

CO SIĘ TYCZY SYTUACJI KREDYTOWEJ

premjer wyjaśnił, że Bank Polski, ażeby ochronić od wstrząsu kraj zarządził restrykcję kredytową nieznaczną. Wyniosła ona dotychczas zaledwie 15 miljonów złotych. Jeśli odezwała się ona głośnem echem po kraju, to było wynikiem może zbyt szeroko zakreślonej zapowiedzi, ale głównie wskutek wtórnego działania banków prywatnych. Zważyć trzeba jednak, że Bank Polski wszedł wówczas na tę drogę, gdyż nie było sfinalizowanych układów pożyczkowych z zagranicą. Trzeba więc te zarządzenia ocenić z ówczesnej sytuacji i wówczas jasnem jest, że bank będzie wytłumaczony. Gdyby ewentualnie zaszła dalsza potrzeba restrykcji kredytowej, byłaby ona robiona już **z daleko większą oględnością.** Poważną rolę odgrywa przy tem moment psychologiczny. Społeczeństwo pragnęłoby mieć kredyty lecz nie oddawać i wszelkie żądania zwrotu sum na termin im pożyczonych, poczytuje się za pewnego rodzaju niesprawiedliwość.

Wrażenie mowy p. premjera

Odpowiedź p. premjera wywarła na obecnych nieszczególne wrażenie. Przedewszystkiem nie udało się p. premjerowi zatrzeć przykrego wrażenia, jakie wywołała jego ostatnia mowa. Na szereg pytań p. Grabski nie dał odpowiedzi, a w kilku wypadkach zasłaniał się Radą Gospodarczą, którą ma wkrótce utworzyć a która ma rzekomo ustalić linję polityki gospodarczej państwa. Tej wytycznej p. Grabski dzisiaj nie umiał przedstawić, a to głównie wskutek nacisku zagranicy w związku z ostatnią zapowiedzią daleko idących ograniczeń importowych.

* * *

Po wygłoszeniu mowy p. premjer udał się do Belwederu, gdzie odbył konferencję z p. Prezydentem Rzeczypospolitej, przybyłym dziś z podróży w Poznańskiem.

Reforma rolna na plenum Senatu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 15 9. Sin. Pod przewodnictwem marszałka Trąmpczyńskiego odbyło się dziś posiedzenie konwentu senjorów Senatu. Postanowiono, że rozprawa nad projektem ustawy o reformie rolnej rozpocznie się we czwartek o godzinie 4 popołudniu, głosowanie zaś w poniedziałek, dnia 21 bm. Po przeprowadzeniu dyskusji ogólnej, dyskusja szczegółowa ma się toczyć nad grupami artykułów: od 1 do 15, od 16 do 36, od 37 do 44, od 45 do 92. Przemówienia nad pierwszemi dwiema grupami nie może trwać dłużej nad 30 minut, nad pozostałemi dwiema grupami nie dłużej nad 15 minut. Projekt ustawy w brzmieniu przyjętem przez połączone komisje senatu będzie jutro przedmiotem obrad komitetu techniki ustawodawczej i języka prawniczego w komisji prawniczej Senatu, powołanego do wydawania opinji, co do poprawki techniki ustawodawczej i języka wszelkich ustaw w senacie rozważanych.

Konwent senjorów Sejmu zwołany na 18 bm.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 15 9. Sin. Na dzień 18 bm. na godzinę 12 zostało zwołane przez marszałka Sejmu Rataja posiedzenie konwentu senjorów Sejmu. Tematem obrad ma być sprawa ustalenia terminu najbliższego posiedzenia Sejmu.

— Pożar źródła naftowego w Plesaca Moreni w Rumunji został ostatecznie ugaszony. Źródło dostarcza obecnie 100 wagonów nafty dziennie. Szkody, spowodowane pożarem, trwającym 55 dni, sięgają 500 miljonów lei.

W obliczu poważnej sytuacji w polityce wewn. i zagranicznej

Dwa pakty bezpieczeństwa — to niebezpieczeństwo wojny. — Utrata kontaktu z Francją. — Spadek złotego musi być wstrzymany! — Budżet musimy zmniejszyć niemal do połowy! Alarmujący artykuł pos. Jana Dąbskiego:

We wczorajszym numerze „Kurjera Porannego" ukazał się artykuł pos. Jana Dąbskiego („Poważna sytuacja"), w którym autor z całą odwagą i otwartością roztrząsa główne problemy naszej polityki zagranicznej i wewnętrznej, dochodząc do konkluzji, że sytuacja jest nader poważną i że nadszedł najwyższy czas na ratunek państwa.

DWA PAKTY — TO WOJNA

„Dla Polski najważniejszą rzeczą jest — pisze pos. Dąbski — jak zostanie rozwiązany problem bezpieczeństwa, nad którym obecnie radzą w Genewie. Ze wszystkich bowiem państw w Europie, prawdziwie zagrożona jest w pierwszym rzędzie Polska — wskutek swojego położenia i sąsiedztwa, a w drugim rzędzie Czechosłowacja i Rumunja.

Tymczasem pakt bezpieczeństwa w ten sposób się preparuje, jakby mocarze tego świata chcieli wskazać, gdzie jest punkt najsłabszy w Europie, gdzie można bezkarnie uderzyć. Jeżeli bowiem inaczej będą zagwarantowane granice Francji i Belgji, a inaczej granice Polski i Czechosłowacji, jeżeli najpotężniejsze mocarstwo Europy ogłasza swoją bezinteresowność w stosunku do granic Polski, które Niemcy chcą „zrewidować" — to wiadomo, co to znaczy i czem to się skończy.

Dwa pakty bezpieczeństwa w Europie o niejednakowych gwarancjach i o niejednakowej sile egzekutywnej, to znaczy nie pokój, ale — wojna. Oby z paktów, które mają zabezpieczyć pokój, nie wyszły pakty, gwarantujące nową wojnę".

Drugim momentem niepokojącym — to

„osłabienie powagi Polski zagranicą"

a w szczególności we Francji. „Rząd polski stracił widocznie zupełnie kontakt z rządzącemi sferami Francji, bo inaczej takie opinje i artykuły, jakie się ukazały w zbliżonych do nich organach, byłyby niemożliwe".

Główną przyczyną tego zjawiska to obecny

SPADEK ZŁOTEGO.

„Smutną historję ze złotym trzeba załatwić jaknajszybciej. Nie zwlekać ani tygodnia, bo to

sygnał nadchodzącego nieszczęścia.

Spadek złotego nie został spowodowany niczyją złośliwością, bo źleby było z nami, gdyby złośliwość ludzka miała decydować o wartości naszego pieniądza. Złośliwość ludzka korzysta tylko z naszych potknięć i pogłębia nasze nieszczęścia. Na to trzeba być zawsze przygotowanym.

Przyczyny spadku złotego tkwią głęboko

w anormalności naszych stosunków gospodarczych.

Już nareszcie i pan minister skarbu stwierdził, że

Polska nieudźwignie budżetu 2-miljardowego.

Ale zmniejszenie budżetu o 10 procent (ostatni pomysł naszych sfer oficjalnych — red. „N. Dz.") nie da żadnej poprawy, Polska z najwyższym wysiłkiem zdoła udźwignąć budżet 1 miljard 200 miljonów, tj. 100 miljonów zł. miesięcznie. Czyli

budżet dzisiejszy musi być zmniejszony o 800 miljonów złotych rocznie!

Im szybciej się to stanie, tem lepiej dla Polski. Będzie to jedna z najcięższych i najboleśniejszych operacyj, jaką Sejm miał kiedykolwiek do wykonania. Ale dokonać jej musi, bo **od tego zależy byt Polski".**

W dalszym ciągu powiada pos. Dąbski, że „dopiero po zmniejszeniu budżetu można będzie mówić o sanacji życia gospodarczego". Przedtem wykluczonem jest uzyskać pożyczkę zagraniczną.

Tymczasem szerzy się wszędzie niezadowolenie. „Niezadowolenie z powodu obecnych stosunków w Polsce dochodzi

do punktu kulminacyjnego.

Na wsi chłopi wpadają albo we wściekłość, albo w rozpacz, kiedy słyszą o naszej gospodarce. Chłopi są rozjuszeni na rząd. Obojętnie ją w stosunku do państwa. Zaczynają się pochwały pod adresem „dawnych dobrych czasów".

To są nastroje bardzo niebezpieczne. Nasza biurokracja nie umie przywiązywać obywateli do rządu, ani do państwa. Przeciwnie, ona szerzy ogólne zniechęcenie",

Pos. Dąbski kończy swój artykuł, który doskonale odzwierciedla ogólne w państwie nastroje, następującym apelem:

„Na co rząd czeka? Trzeba zacząć od zmniejszenia budżetu państwowego o kilkaset miljonów złotych rocznie. To nie bagatela! A od tego właśnie zależy ratunek państwa!"

Oby ten apel znalazł najrychlejszy oddźwięk i posłuch!

Cele Unji Paneuropejskiej

Imieniem ruchu paneuropejskiego przedłożył inicjator i przywódca tego ruchu, Ryszard Coudenhove-Calergi, generalnemu sekretarjatowi Ligi memorjał, wyjaśniający cele ruchu i domagający się ściślejszego zespolenia akcji paneuropejskiej z działalnością Ligi Narodów.

Program „Unji Paneuropejskiej" ujęty jest następująco:

1. Ruch paneuropejski jest ruchem ponadpartyjnym, dążącym do zjednoczenia Europy.

2. Ruch paneuropejski ma na celu stworzenie siostrzanej organizacji na wzór Unji Panamerykańskiej.

3. Chodzi mu o zespolenie wszystkich leżących na zachód od Rosji sowieckiej państw europejskich dla utrwalenia pokoju, sprawiedliwości i unji cłowej.

4. Ogólno-polityczne linje wytyczne Unji Paneuropejskiej są następujące: a) ścisłe porozumienie z Anglją; b) utrzymanie pokoju rosyjsko-europejskiego i popierane rosyjsko-europejskich stosunków gospodarczych; c) przyjazna współpraca ze Stanami Panameryki i Wschodnią Azją.

5. U. P. nie miesza się zupełnie do spraw wewnętrzno-politycznych poszczególnych państw.

6. U. P. złożona jest z państw, z których każde posiada własną reprezentację. Biuro centralne mieści się we Wiedniu.

7. Godłem U. P. jest czerwony krzyż na tle złotego słońca.

MIGAWKI.

Straszak masonerji niepokoi endecję

Jak wiadomo, istnieje w Polsce legenda o wolnomularstwie. Mason stał się dla pewnego typu polskich publicystów uosobieniem wszelkiego politycznego demonizmu, godzącego w całość i bezpieczeństwo naszej europejskiej kultury. Ileż to bredni o roli masonerji już powypisywano w niektórych naszych organach!

Ojcem i twórcą tej umysłowej choroby jest p. R. Dmowski który w swych publikacjach niejedną uwagę poświęcił temu straszliwie go niepokojącemu widmu.

Teraz wraca znowu z uporem manjaka do tego samego tematu i raczy wierną swoją owczarnię takim oto specjałem:

„Jak wiadomo dzisiejsze wolnomularstwo na całym świecie jest, właściwie mówiąc, ideową kolonizacją angielską. Obecna jego organizacja ma swój początek w Anglji, gdzie powstała w początku XVIII stulecia i skąd się rozszerzyła po innych krajach, pozostając pod zwierzchniem kierownictwem angielskiem. Niema wątpliwości, że odegrała ona rolę wielkiej siły pomocniczej w polityce angielskiej. Jednakże, organizacje działające tajnie, łatwo się wymykają z pod kontroli i zwracają przeciw tym, którzy je stworzyli. Doświadczyła tego Anglja w rewolucji amerykańskiej, którą oderwała od niej olbrzymie posiadłości i stworzyła Stany Zjednoczone. Dziś, przy olbrzymim rozroście masonerji na całym świecie odłam jej angielski już nie odgrywa bynajmniej roli przewodniej, ale raczej silnie ulega wpływom zewnętrznym, skutkiem czego nie zawsze służy polityce interesów angielskich i coraz częściej wywołuje jej wykolejenia. To nam tłómaczy, dlaczego niektóre organy prasy angielskiej, jak np. „Manchester Guardjan", robiły ostatnimi czasy często wrażenie raczej niemieckich, niż angielskich".

A więc ten genialny mąż, budowniczy „myśli nowoczesnego Polaka", naprawdę wierzy w to, że niektóre poważne odłamy społeczeństwa angielskiego kierują się nie realnymi interesami polityczno-gospodarczymi, nie względami na wzrastające bezrobocie, nie koniecznością ostatecznej pacyfikacji Europy, tylko ulegając hypnozie lóż wolnomularskich. Paradne jest to „wykolejenie" polityki angielskiej wywołane masonerją!

Gdyby tego nie pisał p. Dmowski, możnaby zawołać, że te mądrości wypocił jakiś pan poczciwiec z Pipidówki, który zastanawia się nad tajemnicami wielkiej światowej polityki.

Obłęd wprost nieuleczalny! Asf.

KRONIKA POLITYCZNA.

Dwugłos pojednania w sprawie polsko-niemieckiej

Pierwszeństwo należy się naszemu ministrowi spraw zagranicznych Skrzyńskiemu, który w wywiadzie, udzielonym genewskiemu korespondentowi „Vorwärtsu" oświadczył się za ostatecznem zakończeniem wojny gospodarczej z Niemcami.

„Sprawa zaprzestania wojny gospodarczej i podjęcie rokowań handlowych będzie przedmiotem konferencji, w Berlinie.

Pewne trudności nasuwa żądanie niemieckie udzielenia prawa osiedlenia się Niemców, uprawiających jakiś proceder. W tym wypadku odgrywają większą rolę motywy polityczne, aniżeli gospodarcze. W związku z tem **minister Skrzyński energicznie zaprzeczył, jakoby rząd polski miał zamiar dokonać dalszych wysiedleń.**

Trudność porozumienia pomiędzy Polską a Niemcami leży nietyle w dziedzinie politycznej lub gospodarczej jak raczej w dziedzinie psychologicznej. Należy wreszcie energicznie zabrać się do zapobieżenia szerzenia wzajemnej nienawiści. Skrzyński zakończył swe wywody słowami: „Jestem silnie przekonany że w krótkim już czasie zajdzie zmiana w stosunkach politycznych naszych krajów".

A ze strony niemieckiej akcentuje znany publicysta H. v. Gerlach w „Die Welt am Montag" konieczność porozumienia się polsko-niemieckiego. Oto wyjątki z jego artykułu:

„Polska jest Państwem zaspokojonem. Otrzymała wszystko co potrzebuje. Dlatego nie należy jej pomawiać o zamiary zaborczę.

W Niemczech, to trzeba otwarcie powiedzieć, nie panuje w odniesieniu do żadnego narodu takie rozgoryczenie jak w odniesieniu do Polski. Ponieważ Francuzów uważa się za zbyt silnych, chcianoby wziąć odwet na Polsce, nie zdając sobie sprawy, że wojna z Polską, przekształciłaby się automatycznie w wojnę z Francją.

Niemcy słusznie użalają się na niejedno zarządzenie Polski, lecz czy polityka Niemiec wobec Polaków była zawsze nienaganną?

Polska jest Państwem wewnętrznie równie uprawniona do istnienia jak Niemcy i Rosja. Jeśli jednak Polska istnieć będzie, to na naszej granicy wschodniej wyłania się to samo pytanie co na granicy zachodniej: nienawiść śmiertelna lub też sąsiedzkie współżycie, po którem kiedyś nastąpi sąsiedzka przyjaźń.

Widmo wojny zażegnane może być tylko przez **wstąpienie Niemiec do Ligi Narodów i zawarcie niemiecko-polskiego układu o postępowaniu rozjemczem.** Dotąd obie strony zbyt się powodują względami na swój prestige. Układ niemiecko-polski z pewnością nie położyłby jeszcze kresu nieporozumieniom niemiecko-polskim, ale byłby tym pierwszym krokiem o który zawsze najtrudniej".

Notujemy ten głos uczciwego niemieckiego demokraty z uczuciem ulgi. Do innych przywykliśmy tonów w stosunku do Polski ze strony nawet szczerej demokracji. Rację bowiem bezsprzecznie ma minister Skrzyński, nawoływujący do zaprzestania szerzenia wzajemnej nienawiści.

Palestyna czy Krym?

New Jork. (ŻAT.). Odbyło się tutaj wspólne posiedzenie egzekutywy federacji sjonistycznej w Ameryce i egzekutywy kongresu amerykańsko- żydowskiego. Na porządku dziennym znajdowała się kwestja zapowiedzianej kampanji na rzecz utworzenia funduszu 15 miljonów dolarów dla kolonizacji żydowskiej w Rosji, zainicjonowanej przez „Joint Distribution Committee" w Ameryce. Uchwalono, iż obie wspomniane organizacje popierać będą działalność pomocy „J. D. C.". Przytem postanowiono zwalczyć wszelkiemi środkami projekt kolonizacji żydowskiej na Krymie i nie dopuścić do tego, ażeby zebrane fundusze zużyte zostały na cele projektu krymskiego.

Dymisja sir Ronalda Strorrsa?

Jerozolima. (ŻAT.) Palestyńska Ajencja Telegraficzna dowiaduje się, iż generał sir Ronald Storrs, obecny gubernator okręgu Jerozolima—Jaffa mianowany zostanie generał-gubernatorem wyspy angielskiej Cypr. Wiadomość powyższa winna być jeszcze oficjalnie zatwierdzona.

Generał Storrs znany jest ze swego nieprzyjaznego stosunku do Żydowskiej Siedziby Narodowej.

Arabowie palestyńscy manifestują na rzecz powstańców syryjskich

Jerozolima. (ŻAT.). Egzekutywa arabska w Palestynie wystosowała do Wysokiego Komisarza Palestyny lorda Plumera pismo z prośbą o udzielenie zezwolenia na zorganizowanie w nadchodzącą środę, dnia 16-go t. m. manifestacji na rzecz Arabów w Syrji. Jednocześnie w dniu tym mają odbyć się we wszystkich meczetach i kościołach nabożeństwa na intencję Arabów syryjskich, walczących o swoją niepodległość.

Egzekutywa arabska żąda zakazu flagi sjonistycznej

Jerozolima. (ŻAT.). Egzekutywa arabska w Palestynie zwróciła się do nowego Wysokiego Komisarza lorda Plumera z żądaniem, zakazania wywieszenia flagi sjonistycznej w Palestynie. Egzekutywa arabska powołuje się przytem na rozporządzenie rządu palestyńskiego z roku 1920, na mocy którego dozwolone jest wywieszać w Palestynie tylko flagę angielską. (Egzekutywa arabska stawia wobec nowoprzybyłego Wys. Komisarza demonstracyjnie swe ekstermistyczne żądania. Wobec oświadczeń min. Amery'ego i lorda Cecila nie ulega jednak wątpliwości, że polityka rządu palestyńskiego pozostanie nie zmienioną. — Red).

Rada partyjna „Hitachdutu"

Warszawa. W dniach 25 i 26 bm. odbędzie się w Warszawie pierwsza sesja Rady partyjnej Sjonistycznej Partji Pracy Hitachdut. W obradach weźmie m. in. udział Dr. Chaim Arlosoroff, który w Warszawie wygłosi kilka publicznych referatów. Z Palestyny będą ponadto obecni: Szmuejl Dajan (Nahalal), Abr. Heft (Daganja), Chanoch (Tel Awiw), Mordechaj Jaffe (Sarona) i Chaim Szurer (Nahalal).

Rumuński następca tronu zwolennikiem antysemityzmu

Berlin. (ŻAT) Organ socjalnej demokracji w Niemczech, „Vorwärts" zamieszcza korespondencję z Rumunji, w której określa położenie Żydów w tym kraju, jako wysoce krytyczne. Rząd liberalny, dzierżący w chwili obecnej ster rządu w swym ręku jest ogromnie niepopularny w kraju i z każdym dniem traci coraz to bardziej grunt pod nogami. W walce swej ze zwycięską opozycją rząd patrzy bezczynnie, a nawet tajnie popiera ruch nacjonalistyczno-antysemicki. Antysemityzm cieszy się również poparciem dworu królewskiego. Następca tronu rumuńskiego Karol jest gorącym zwolennikiem przywódcy antysemickiego prof. Cuza. Miesiąc temu został przyjęty na audjencji u króla rumuńskiego, pewien wybitny przywódca partji demokratycznej. Gdy ostatni zaprotestował przeciw reakcyjnej ustawie o administracji, zaprowadzonej niedawno w Rumunji, król zapytał go, czy pragnąłby, ażeby Żydzi wybrani zostali burmistrzami rumuńskich miast. Naturalnie, że przywódca partji demokratycznej zamilkł wobec tak przekonywującej odpowiedzi Jego Królewskiej Mości.

Korespondencja kończy się: „Wkrótce odbędą się w Rumunji nowe wybory do parlamentu. Należy się spodziewać, że w owym czasie wybuchną w Staro-Rumunji i Siedmiogrodzie pogromy żydowskie, które znajdą poparcie u władz i wojska."

Swiat interesuje się tem co się dzieje w Rumunji

Genewa. (ŻAT) Angielski minister spraw zagranicznych p. Chamberlain odbył w Genewie, konferencję z delegacją rumuńską, przybyłą na VI. sesję Rady Ligi Narodów. Chamberlain informował się u delegacji rumuńskiej w sprawie z a g a d n i e n i a m n i e j s z o ś c i narodowych w Rumunji. Chamberlain radził delegacji rumuńskiej wyświetlić powyższą sprawę jeszcze przed rozpatrzeniem jej na plenarnych posiedzeniach Ligi Narodów.

Nieurodzaj w kolonjach żydowskich na Ukrainie

Charków. (ŻAT.). Żydowski dziennik komunistyczny, wychodzący w Charkowie „Der Sztern" (Gwiazda) donosi, że w roku bieżącym ogólny stan urodzajów w kolonjach żydowskich w okręgu odeskim jest niezadawalający. Jedynie w czterech kolonjach urodzaj tegoroczny był dobry, w dwu średni, a pozostałe kolonje żydowskie nawiedził nieurodzaj. Istnieją niektóre kolonje jak naprz. „Licht" i „Zofjówka", które nie zebrały z pnia nawet tej miary ziaren, ile zasiano. Ogółem ucierpiało od nieurodzaju około 400 rodzin kolonistów żydowskich. Konieczna jest natychmiastowa pomoc.

Przed zjazdem „jewsekcji" na Ukrainie

Charkow. (ŻAT.). W pierwszych dniach października zwołany zostaje do Charkowa wszechukraiński zjazd „jewsekcji". Omawiając najbliższe zadania konferencji, żydowski dziennik komunistyczny, wychodzący w Charkowie „Der Sztern" (Gwiazda) pisze: „Minęły już te czasy gdy komuniści żydowscy trudnili się wyłącznie agitacją. Głównem zadaniem konferencji będzie rozpatrzenie szeregu kwestji ekonomicznych, między innemi: kwestja kooperacji chałupników żydowskich w miastach i miasteczkach, organizowanie kolonistów w kolektywy rolne oraz podjęcie odpowiednich kroków celem wciągnięcia mas żydowskich do wielkiego przemysłu rosyjskiego".

—o-o—

Luigi Luzatti - wychrzczony?

Z Warszawy nadchodzi sensacyjna wiadomość o tem, jakoby Luzatti, uważany dotąd za głowę żydostwa włoskiego, miał być już od kilku lat wychrzczony. Opowiadał o tem senator Buzek senatorowi Kernerowi, podając, iż posiada tę informację wprost od Luzzattiego, który mu o tem doniósł w rozmowie prywatnej w r. 1921. — Opinja żydowska wyczekuje wyjaśnienia tej bądźcobądź intrygującej wiadomości.

Dział sportowy.

Wielki żydowski meeting lekkoatletyczny Makkabi. — Na marginesie zawodów „Water-Polo". — Międzynarodowe zawody lekkoatletyczne i kolarskie w Warszawie. — Różne. —

Wielki meeting lekkoatletyczny Makkabi był jedną z największych imprez lekkoatletycznych w Krakowie i obejmował prawie że wszystkie rodzaje tego pięknego sportu. Meeting był rewją wszystkich żydowskich zawodników z Polski, którzy w dość pokaźnej liczbie znaleźli się na starcie.

Do zawodów zgłosiły się następujące kluby: Bar-Kochba (Katowice) Hagibor (Nowy Targ), Jutrzenka (Kraków), Makkabi (Kraków), Makkabi (Warszawa i Warta (Częstochowa).

Zwodników zgłoszonych ogółem było przeszło 100 stanęło na starcie 78. Najwięcej zawodników dostarczył **Makkabi krak., bo aż 46**, Jutrzenka 13, Makkabi warsz. 12, Hagibor 4, Warta 3.

WYNIKI ZAWODÓW:

Panie:

Bieg 60 mtr. 1) **Kemplerówna Makkabi Kraków,** 9,1. 2) Rittnerówna Makkabi warsz. o pierś w tyle, 3) Feilgutówna.

Bieg 100 mtr. 1) **Feilgutówna 14, Makkabi krak.,** 2) Rittnerówna Makkabi warsz. 3) Infeldówna Makkabi krak.

Bieg 250 mtr. **Kemplerówna 39,8.** Makkabi krak., Infeldówna Makkabi kr.

Sztafeta 4x60. 1) **(Makkabi)** Goldmannówna — Infeldówna — Feilgutówna — Kemplerówna. 2) Jutrzenka, 3) Makkabi II.

Sztafeta 4x100. 1) **Makkabi I.** 2) Jutrzenka, 3) Makkabi II.

Skok w dal. **Rittnerówna 3,89 mtr. Makkabi warsz.** Infeldówna 3,78, Zuckerówna 3,69, obie Makkabi krak.

Skok w zwyż. 1) **Feilgutówna 1,25,** Zuckerówna 1 15, Kemplerówna 1,15, wszystkie Makkabi krak.

Rzut dyskiem. 1) **Rittnerówna 18,55 mtr.** Makkabi warsz. 2) Kemplerówna, 3) Feilgutówna obie Makkabi krak.

Rzut oszczepem. 1) **Rittnerówna 27,87 mtr.** 2) Kemplerówna, 3) Goldmanówna.

Wyrzut kuli. 1) **Kemplerówna 6,87 mtr. Mak. krak.** 2) Rittnerówna 6,38, Makkabi warsz. 3) Goldmannówna Mak. krak.

Panowie:

Bieg na 100 mtr. 1) **Gumplowicz 11,4, Jutrzenka,** 2) Blitzer Bar- Kochba Katowice. 3) Blitzer II. B. K. Kat.

Bieg 400 mtr. 1) **Gumplowicz 56,2, Jutrz.** 2) Blitzer B. K. Kat.

Bieg 800 mtr. 1) **Blitzer 2,38,** 2) Pitzele, 3) Fuhrmann Jutrz.

Bieg 1,500 mtr. 1) **Pitzele 5,35,** 2) Fuhrmann Jutrz, 3) Scharfirmann MW.

Bieg 3,000 mtr. 1) **Fuhrmann 10,43 Jutrz.** 2) Schlesinger, 3) Kohn obaj Makk. kr.

Bieg 110 z plotkami. 1) **Żeberko II. 20.2.** 2) Brandeis obaj Makk. kr.

Skok w dal. 1) **Schinagel 5.62 Jutrz.** 2) Blitzer B. k. 3) Goldfinger Mak. kr.

Skok w zwyż. 1) **Żeberko II. 1,55. Mak. kr.** 2) Passmantier M. w. 3) Stiller Hagibor Nowy Targ.

Trójskok. 1) **Żeberko II. 11. Mak. kr.** 2) Pitzele Jutrz. 3) Weksler Warta Częst.

Skok o tyczce. 1) **Stiller Hag. N. Targ.** 2) Hoffmann, 3) Mangel obaj Mak. kr.

Rzut oszczepem. 1) **Passmantier 36, Mak. warsz.** 2) Schinagel Jutrz. 33 3) Hoffmann Mak. krak.

Wyrzut kulą. 1) **Garbarz 9,57, Mak. warsz.** 2) Passmantier Mk. warsz. 3) Żeberko I. Mak. krak.

Rzut dyskiem. 1) **Kupfermann 29,57 Mak. krak.** 2) Passmantier, 3) Garbarz obaj Makkabi warsz.

Na podstawie powyższych wyników ustalono nast. klasyfikację ogólną:

1) **Makkabi Kraków punktów 64. (11 pierwszych** miejsc, 8 drugich, 15 trzecich).
2) Makkabi Warszawa pkt. 29.
3) Jutrzenka Kraków pkt. 28.
4) Bar- Kochba Katowice pkt. 10.
5) Hagibor Nowy Targ pkt. 4.
6) Warta Częstochowa pkt. 1.

Pierwsze miejsce zajęła więc Makkabi krakowska, osiągając przeszło dwukrotną ilość punktów, jaką zdobył jego następca Makkabi warsz.

Mimo nie bardzo sprzyjających warunków atmosferycznych wypadły zawody wcale pomyślnie i dały naogół wcale dobre wyniki. Zawodnicy wszystkich towarzystw przedstawiali się imponująco i robili dobre wrażenie swe postawą i wyglądem.

Z pośród startujcących wyróżniały się przedewszystkiem — z pośród pań: **Rittnerówna i Feilgutówna z Makkabi warsz., Goldmannówna, Infeldówna, Kemplerówna i Zuckerówna z Makkabi krak.** Z pośród zawodników wybijali się panowie **Passmantier, Garbarz i Szafirmann z Makkabi warsz.,**

Stiller Hagibor, N. Taig, Bracia Blicerzy z Bar-Kochby Katowice, Gumplowicz i Schinagel Jutrzenka jakoteż Żeberko II, Kupfermann i Goldfinger z Makkabi krak.

Należy przy tem nadmienić, iż Makkabi krak. wystąpiła z powodów niezależnych od siebie bez swych najlepszych zawodników Kornfelda, Wachstettera, Bekera, Lesera i Viertla.

Organizacja zawodów bardzo dobra. Meetingem kierował wiceprezes związku lekkoatletycznego p. Billig.

Za urządzenie powyższego meetingu należy się specjalne uznanie ruchliwej sekcji lekkoatletycznej Makkabi krak., która wykazała w bieżącym roku wielką inicjatywę w urządzaniu zawodów. W najbliższym czasie urządza sekcja wewnętrzno- klubowe zawody lekkoatletyczne dla swych członków.

KRONIKA.

Kraków, 16 września

— **NOWI WIZYTATORZY SZKÓŁ ŚREDNICH.** Jak się dowiadujemy, minister oświaty zamianował wizytatorami szkół średnich w krakowskim okręgu: Stefana Świderskiego wizytatora z Wilna i Feliksa Przyjemskiego wizytatora z Torunia. P. Przyjemski ma objąć w kuratorjum krakowskiem wydział prezydjalny w miejsce wizytatora dr Pollaka, przeniesionego do ministerstwa oświaty na stanowisko naczelnika departamentu ogólnego.

— **ROZPOCZĘCIE BUDOWY NOWYCH DOMÓW MIEJSKICH.** W ostatnich dniach rozpoczęła się budowa sześciu domów miejskich czynszowych w ul. Syrokomli (kolo ul. Smoleńsk), oraz dwóch miejskich w Podgórzu.

— **TYDZIEN POLICJANTA.** Z okazji 10-lecia polskiej służby bezpieczeństwa w całej Rzeczypospolitej Polskiej urządza w Krakowie Komitet obywatelski pod protektoratem wojewody Kowalikowskiego i komisarza rządu Ostrowskiego uroczystość z następującym programem: W dniu 20 bm. o godzinie 9-tej rano nabożeństwo w katedrze na Wawelu, o godz. 10,15 rewja oddziałów policji państw. przy ulicy Straszewskiego, o godz. 15-tej przedstawienie „Kościuszko pod Racławicami“ na boisku K. S. Wisła, pod kierownictwem art. dram Piekarskiego ze współudziałem artystów teatru im. Słowackiego, o godz. 20-tej uroczysta akademja w salach Starego Teatru z produkcjami wybitnych artystów.

Na zakończenie uroczystości odbędzie się w dniu 26 bm. w salach Starego Teatru raut z tańcami. Artystyczną część rautu wypełnią produkcje najwybitniejszych sił artystycznych. Specjalne afisze podadzą do wiadomości program uroczystości akademji, przedstawienia „Kościuszko pod Racławicami“ i rautu.

— **ROZPRAWA O NADUŻYCIE WŁADZY URZĘDOWEJ NA POCZCIE.** Jutro, tj. we czwartek rozpocznie się w krakowskim sądzie okręgowym karnym przed ławą przysięgłych trzechdniowa rozprawa o zbrodnię nadużycia władzy urzędowej. Jako obwinieni odpowiadać będą Wiktor Stopa, starszy oficjał pocztowy, Józef Bochenek podurzędnik pocztowy, Franciszek Pajtacz woźny pocztowy, Franciszek Rutka stróż pocztowy, Lazar Gleitzman kupiec. Nadużycia polegały, jak już w swoim czasie donosiliśmy, na uchylaniu zagranicznych przesyłek pocztowych od opłaty celnej.

— **WŁAMANIE.** W nocy z 13 na 14 bm. nieznani sprawcy włamali się do Zakładu Braci Albertów przy ulicy Kościuszki przez okno od ulicy i skradli 2 kosze z bielizną i ubraniem wartości 700 zł. Dochodzenia w toku.

— **UJĘCIE ZBIEGŁEGO WIĘŹNIA.** Organa E. U. S. aresztowały niejakiego Szaję Lichtenfelda z Krakowa, który w styczniu br. zbiegł z więzienia w Koronowie na Pomorzu, gdzie odsiadywał karę 7-mio letniego więzienia za zbr. kradzieży z włamaniem.

— **ZEMSTA ZAWIEDZIONEJ.** Stanisława Szymczykiewicz (lat 19) zamieszkała przy ulicy Towarowej l. 3 dnia 15 bm. oblała kwasem siarkowym twarz swego narzeczonego Marjana Ubilskiego, ślusarza kolejowego z powodu zawodu miłosnego.

Rozpoczęcie wpisów na Uniwersytecie Jagiellońskim

Zaświadczenia ubóstwa. — Rubryka narodowości w rodowodach.

Od dwóch dni odbywają się na Uniwersytecie Jagiellońskim wpisy studentów. Napływ słuchaczy jak dotąd jest niewielki, a zapisują się głównie studenci mieszkający stale w Krakowie. Studenci przynoszą do wpisów świadectwa ubóstwa celem uzyskania ulg w opłatach czesnego.

Stowarzyszenie żyd. słuch. U. J. „Ognisko“ w Krakowie zostało upoważnione pismem Senatu Akademickiego z dnia 12 września br. do wydawania zaświadczeń niezamożności w celu uzyskania rozłożenia opłat na raty oraz odroczenia czesnego. Sekretarjat stowarzyszenia udziela informacyj w sprawie opłat i wpisów codziennie między godz. 10—12 przedpołudniem w sali Nr. V. gmachu Coll. Nov. Tam przyjmuje się równocześnie wpisy na członków stowarzyszenia.

Jak nam donoszą, została do kart wpisowych (rodowodów) ponownie wprowadzona rubryka „narodowość“, którą każdy akademik musi wypełnić. Przypuszczalnie Władze uniwersyteckie spodziewają się otrzymać w ten sposób dokładniejszy niż dotychczas obraz stosunków narodowościowych na U. J. a to celem uzyskania możności sprawiedliwego rozdziału subsydjów poszczególnym stowarzyszeniom samopomocowym. Innowacja ta jest dla żydowskich stowarzyszeń samopomocowych o tyle korzystniejsza, ile że dotychczas, gdy trzeba było wypełniać tylko rubrykę: „język ojczysty“ wielu akademików Żydów podawało język polski co wprowadzało dezorjentację i zamieszanie, obecnie zaś prawdopodobnie żaden Żyd-akademik nie poda innej narodowości, jak żydowską.

Aresztowanie Władysława Ropskiego, właściciela biura sprzedaży realności

Od dłuższego czasu krążyły po Krakowie pogłoski, że biuro pośrednictwa kupna i sprzedaży realności Władysława Ropskiego w Rynku gł. znajduje się w przededniu bankructwa. Okazało się, że właściciel tej firmy Wł. Ropski dopuścił się szeregu oszustw na szkodę klijentów biura ściągając od nich różne kwoty pieniężne tytułem zaliczki na kupno realności. Pieniędzy tych Ropski nie zwracał, a transakcyj nie dokonywał. Również od kilku miesięcy nie wykupywał Wł. Ropski licznych weksli, puszczonych w obieg dla zaspokojenia wierzycieli. Gdy nadużycia Ropskiego wyszły na jaw i wierzyciele donieśli o tem do policji, Wł. Ropski ukrywał się przez kilka dni przed władzami. Dopiero wczoraj organa śledcze policji z nakazu sędziego śledczego aresztowały Ropskiego pod zarzutem zbrodni oszustwa i odstawiły go do aresztów sądowych. Wł. Ropski liczy lat 54.

Z sali sądowej.

ECHA ZAJŚĆ NA KROWODRZY PODCZAS EKSMISJI

W swoim czasie donosiliśmy o głośnem zajściu na Krowodrzy, które rozegrało się na tle eksmisji Stanisława Niechciała i jego rodziny z mieszkania. Rodzina Niechciałów przez 3 dni nocowała pod gołem niebem, a na czwarty dzień zebrało się kilku dziesięciu sąsiadów, którzy przemocą wnieśli sprzęty Niechciałów do opróżnionego mieszkania, przyczem stawili opór interwenjującym organom policji Sprawa oparła się o sąd który onegdaj rozpatrywał oskarżenie przeciw 12 mieszkańcom Krowodrzy obwinionym o zbrodnię gwałtu publicznego. Co do Niechciała, Ignacego Kutasa i Wojciecha Nalepy sędzia wyłączył oskarżenie z powodu ich niejawienia się, a po przeprowadzonej rozprawie uwolnił wszystkich od winy i kary z wyjątkiem Antoniego Kościelniaka, którego skazał na 3 dni aresztu, zamienionego na 15 zł grzywny za wmieszanie się w czynności policji.

Prowadził rozprawę sso. dr Hubaczek, oskarżał prok. Stawarski, bronili adw. dr Bulwa, adw. dr Heski i adw. dr Rosenstock.

SZEŚĆ MIESIĘCY ARESZTU ZA NIEDOZWOLONY ZABIEG

Onegdaj odbyła się przed sędzią jednostkowym dr Hubaczkiem rozprawa przeciw Barbarze Hendzlowej, akuszerce, oskarżonej o niedozwolony zabieg chirurgiczny, który spowodował śmierć pacjentki. Po przeprowadzonej rozprawie sędzia skazał Hendzlową na 6 miesięcy ścisłego aresztu, a nie — jak mylnie podały niektóre pisma — na 6 lat ciężkiego więzienia. Zaznaczyć należy, że trybunał jednostkowy może wymierzyć najwyżej karę 1 roku więzienia.

Z giełdy.

— GIEŁDA KRAKOWSKA z 15 bm. (w nawiasie kurs z 14 bm.): Bank Małop. 0.53, Zw. Sp. Zar. 6.25, Trzebinia 0.26.

Dolar w obrotach prywatnych 6.15—6.20.

Giełda warszawska z dnia 15 b. m. (PAT.) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·97, 5·93 pożyczka złota — pożyczka dolarowa 371·87, — —

Czeki: Belgja tranz. 25·63, Holandja tranz. 236·62 Londyn tran. 28·43. Nowy Jork tranz. 5·86 Paryż tranz. 2765, Praga tranz. 17·41, Szwajcarja tranz. 113·22 Wiedeń tranz. 8·96, Włochy tranz. 22·65,

Akcye. Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków — Bank Przemysłowy Lwów 0·22, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 6— Pnls 0·58, Wild 2·10, Cukier Warszawa 1·25. Cegielski 0·31, Ursus 0·69, Parowozy 0·19, Zawiercie 7·50 Żegluga 0·15, Polska nafta 0·47, Siła i Światło 0·2., Chmielów 0·14, Starachowice 0·90, Pocisk 1·20, Zieleniewski 10·80, Żyrardów 5·30, Chodorów 2·65

Giełda wiedeńska z dnia 15 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28170, Zagrzeb i Belgrad 126. Berlin 16850, Bruksela 3114, Budapeszt 9922, Bukareszt 345, Chrystania 15005, Kopenhaga 17330, Londyn 3435, Madryt 10250, Medjolan 2527, Nowy Jork 70845, Paryż 3347, Praga 2098, Sofja 513, Sztokholm 18980, Warszawa 119·35—119·85 Zurych 13673, Dolary 710·60, Belgijskie 3175, bułgarskie 507 —, duńskie 17585 marki niemieckie 168—, angielskie 3427, francuskie 3350, holenderskie 283—, włoskie 2926, jugosłowiańskie 1.61, norweskie 15310 polskie 119—, rumuńskie 345, szwedzkie 18920, szwajcarskie 136.0 hiszpańskie 101.0, czeskie 20.5, węgierskie 9955 tureckie 3.200.

Akcje: Zieleniewski 1.6,— Silesja 8·5 Fanto 1·5 Gal. Karpaty 114, Galicja 930, Siersza 31 Bank Małopolski 4·2 Bank Hipot. 6·9, Tepege 7 2

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 2, rentas lutowa 2·5, losy tureckie 458·—, Bodenkredit 151·— austr. zakł. kred. 128—, koleje austr. 393

Zurych, 15. 9 PAT. Paryż 24.45, Londyn 25.12, Nowy Jork 5.18.2, Belgja 22.80, Włochy 21.40, Hiszpanja 75.25, Holandja 208.40, Berlin 1.23.3, Wiedeń 73,05, Sztokholm 139, Oslo 110, Kopenhaga 128, Sofja 3.75, Praga 15.25, Warszawa 87.50, Budapeszt 0.72.6, Białogród 9.24 Ateny 7.60, Konstantynopol 2.94, Bukareszt 2.55, Helsingfors 13.05, Buenos Aires 208.50. Tendencja spokojna.

NADESŁANE.

Za rubrykę tą redakcya nie odpowiada.

Zaproszenie zostało doręczone w Berlinie

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Berlin, 15 9. (T.) Ambasador francuski w Berlinie de Margerit zjawił się dziś w południe u ministra spraw zagranicznych Stresemana i wręczył mu podpisane przez Brianda zaproszenie na konferencję w sprawie paktu bezpieczeństwa.

W nocie tej proponowane jest odbycie bezpośredniej rozmowy dla osiągnięcia porozumienia w sprawie gwarancyj.

Nota nie mówi wprost o zaproszeniu Niemiec na konferencję, lecz wyraża życzenie mocarstw sprzymierzonych odbycia wspólnej wymiany zdań, przyczem pozostawiono Niemcom danie konkretnej odpowiedzi, czy zgadzają się na tę propozycję. Również niema w nocie ustalonego terminu konferencji, tylko zaznaczono, że możnaby ją odbyć z końcem września lub początkiem października.

Dziś popołudniu poseł angielski w Berlinie odwiedził min. Stresemana, z którym odbył rozmowę na temat przyszłej konferencji.

Optymizm w Paryżu

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 15. 9 (M.) W tutejszych kołach politycznych uchodzi za rzecz pewną, że Niemcy zgodzą się na propozycję sprzymierzonych co do odbycia wspólnej konferencji w sprawie paktu. Jedynie **sprawa** gwarancyj wschodnich napotka na opór **ze strony** Niemiec, jednak według zapewnienia **„Tempsa"** **Francja pod żadnym warunkiem nie może zrezygnować z uzyskania w tym względzie decydujących zabezpieczeń.** „Temps" podkreśla również **że Brian**dowi udało się uzyskać w Genewie **zgodę** Anglji **na** odbycie równoczesnych konferencyj w sprawie paktu reńskiego i wschodniego. Obie konferencje z natury rzeczy obradować będą oddzielnie, jednak **jeden pakt nie będzie mógł być zawarty bez drugiego.**

Konferencja min. Skrzyńskiego z Briandem w Paryżu

Warszawa, 15 9. PAT. Minister spraw zagranicznych Skrzyński opuszcza dziś Genewę i udaje się do Paryża, gdzie odbyć ma jeszcze naradę z Briandem. Powrót ministra Skrzyńskiego do Warszawy spodziewany jest w sobotę rano.

Francja nie może obecnie Ameryce płacić swych długów

Orzeczenie rzeczoznawców amerykańskich.

Paryż, 15. 9 PAT. Wolf. Według doniesień z Waszyngtonu wybitni amerykańscy rzeczoznawcy przedstawili prezydentowi Coolidge sprawozdanie w sprawie zdolności płatniczej Francji. W sprawozdaniu tem dochodzą oni do wniosku, że w obecnej chwili nie można żądać od Francji spłaty jej długów. Najpierw musi Francja przywieść swój budżet do równowagi, zanim będzie mogła myśleć o amortyzacji swoich długów zagranicznych. Rzeczoznawcy wyrażają nadzieję, że zawarcie paktu bezpieczeństwa oraz organizacja rozbrojeniowa zezwoli Francji na redukcję budżetu wojskowego.

Ustąpienie przewodn. komisji finansowej Izby francuskiej

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 15 9. (M.) Dziś zgłosił dotychczasowy przewodniczący komisji finansowej Izby posłów Auriol ustąpienie z tego stanowiska. W miejsce jego wybrany został poseł Malvin.

Zapowiedź francuskiej kampanji zimowej w Marokku

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 15 9. (M) Na dzisiejszem posiedzeniu Rady ministrów premjer Painleve oświadczył, że jest zadowolony z postępów ofenzywy wojsk francuskich w Marokku. Opór wroga jest tego rodzaju, że nie należy liczyć się z zaprzestaniem ofenzywy przed nadejściem pory deszczowej. Oświadczenie premjera uchodzi za zapowiedź kampanji zimowej.

* * *

Fez, 15. 9 PAT. Francuski komunikat wojenny donosi: Na froncie Ouerghi wojska francuskie zajęły i silnie obwarowały wszystkie pozycje. W związku z tem rozpoczęta zostanie przez wojska francuskie akcja, mająca na celu zmuszenie niektórych szczepów do uległości. Potwierdza się, iż ostatnia akcja ofensywna wojsk francuskich i hiszpańskich wywołała olbrzymie wrażenie wśród szczepów marokańskich, których zaufanie do Francji wzmacnia się. Należy oczekiwać w dość krótkim czasie na szeroką skalę zakrojonej akcji ofensywnej z udziałem wojsk francuskich i hiszpańskich.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś po raz ostatni w „Nowych panach" gra Jakóba Gaillac Jerzy Leszczyński, który już w przyszłym tygodniu opuszcza Kraków, wezwany przez dyrekcję Teatru Narodowego. We czwartek i piątek powtórzenie farsy „Jutro pogoda", z udziałem świetnego gościa. Na zakończenie występów przypomni J. Leszczyński swego czarującego Gucia w „Ślubach panieńskich".

— **„SYBILLA" CZYLI ROMANS WIELKIEGO KSIĘCIA,** oto najnowsza operetka Jacobiego, którą we czwartek 17 bm. wystawia operetka „Nowości" przy ul. Rajskiej. — Treść libretta zaczerpnięta ze środowiska rosyjskiego. Bohaterami są artystka rosyjska „Sybilla" (Czernekówna) i wielki książę (Józefowicz). Muzyka jedna z najmelodyjniejszych. W przedstawieniu biorą udział wszyscy prawie artyści pp. Halmirska, Jaśkówna, Romaniszyn, Pilarski (junjor), Stefański. W II. akcie „Wielki balet czerkiesów" układu nowo zaangażowanego baletmistrza Piotrowskiego z udziałem balleriny Popielewskiej i Corps de ballet. Kapelmistrz St. Miszczak. Reżyseruje Józefowicz. Operetka grana będzie dziesięć dni z rzędu.

— **„Dr STIEGLITZ" TYLKO DWA RAZY.** Zapowiedź wystawienia ulubionej komedji „Dr Stieglitz" z pp. Berskim i Zbuckim w głównych rolach wywołała w sferach publiczności teatralnej duże zainteresowanie. „Dr Stieglitz" ukaże się tylko dwa razy, a to we środę 17 bm. i we czwartek 18 bm. Doborowy zespół stanowią pp. Berski, Zbucki, Dąbrowska Marja, Stępowska, Mrowińska, Balcerzak, Heniowski, Kolwas i inni.

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Bufallo Bill". (Pogromca Indjan z Teksas). Awanturnicze przygody w 8-miu aktach.

NOWOŚCI: 1) „Dwa strzały". Sensacyjny dramat w 8-miu aktach. 2) „Mąż panem domu". Wesoła farsa amerykańska.

UCIECHA: 1) „Zwycięzcy przestworza". (Lot naokoło świata). Dramat ciekawych przygód w 8-miu aktach 2) „Człowieku nie kąp się". Amerykańska komedja w 2 aktach.

SZTUKA: „Królowa niewolników".

Sprawa nowej reglamentacji importu jeszcze nie zadecydowana

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 15 9. Sin. Dziś miało odbyć się posiedzienie komitetu ekonomicznego ministrów dla ułożenia nowej listy reglamentacyjnej towarów importowanych. Ponieważ ułożenie tej listy natrafia na poważne trudności, przeto posiedzenie odłożono do jutra.

Sytuację utrudnia fakt, że drogą przez ministerstwo spraw zagr. otrzymało prezydjum Rady ministrów wiadomości o interwencjach szeregu posłów państw obcych akredytowanych w Warszawie z protestami przeciw nowym kontyngentom importowym. Nie jest rzeczą wykluczoną, że sprawa ta może za sobą pociągnąć komplikacje natury politycznej.

Rezultaty kontroli banków warszawskich

Spekulacje dolarowe przyczyną przesilenia w wielu bankach.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 15 9. Sin. Jak się Wasz korespondent z pewnego źródła dowiaduje, rewizja działalności poszczególnych banków, przeprowadzona przez organa rządowe, wykazała, że niektóre banki zamiast rozporządzać funduszem obrotowym w wysokości 5 do 6 procent ogólnego kapitału, miały częstokroć zaledwie pół do trzech czwartych procentu. Nadto pieniądze przeznaczone do pokrycia zobowiązań były często rzucane na kupno dolarów i niedozwolone transakcje kablowe. Szereg banków został wciągnięty w machinacje ... (?)owe, nieodpowiadające ich majątkowi.

W kołach miarodajnych oświadczają, że takim bankom rząd nie będzie mógł przyjść z pomocą.

Gwałtowny spadek akcyj.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 15 9. Sin. Wywołały tu wielkie zaniepokojenie wiadomości o znacznym spadku całego szeregu akcyj, które do niedawna uchodziły za doskonałą lokatę kapitału. I tak akcje towarzystwa „Węgiel“ notowane przed 10 miesiącami mimo ówczesnej ciasnoty gotówkowej po 18 złotych, spadły dziś na 90 groszy. Spadek ten dotknął cały szereg poważnych towarzystw akcyjnych.

Rumuński min. rolnictwa w Warszawie

Warszawa, 15. 9 PAT. Dziś przybył do Warszawy rumuński minister rolnictwa Aleksander Constantinescu powitany na dworcu przez pana ministra rolnictwa Janickiego oraz członków poselstwa rumuńskiego z posłem Jakovakym na czele. Pozatem przybyli na powitanie szef departamentu MSZ. Bertoni, dyrektor protokołu dyplomatycznego Przedziecki, oraz przedstawiciele organizacyj rolniczych z wiceprezesem Centralnego Tow. Roln. Henrykiem Wąsowiczem na czele. P. Constantinescu zabawi w Warszawie przez dwa dni jako gość ministra Janickiego.

Nowyprocesprzeciw Łańcuckiemu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 15. 9 Sin. Dziś w sądzie okręgowym w Warszawie rozpoczęła się trzecia z rzędu rozprawa posła Łańcuckiego, po procesach w Przemyślu i w Lodzi. Akt oskarżenia zarzuca Łańcuckiemu, że w Warszawie na wiecah namawiał słuchaczy do obalenia obecnego ustroju społecznego i niedawania rekruta.

Kiedy karetka więzienna zajechała na podwórze więzienia, ozwały się okrzyki: „Niech żyje Łańcucki!“ Okrzyki te wznosili robotnicy zajęci przy odnawianiu gmachu więziennego. Policja aresztowała 5 robotników.

Sądowi przewodniczy sędzia Prasowski, wotują sędziowie Posenkiewicz i Szuchowski, oskarża podprok. Kowalewski, bronią adwokaci Duracz i Breiteu Po otwarciu rozprawy okazało się, że w aktach niema zezwolenia sejmu na wydanie posła Łańcuckiego władzom sądowym w tej sprawie. Po dokumenty musiano posyłać i wkrótce je przyniesiono.

Osk. Łańcucki nie poczuwa się do winy i wygłosił dłuższe przemówienie kilkakrotnie przerywane przez przewodniczącego z powodu tonu agitacyjnego. Wyrok miał zapaść późnym wieczorem

Delegacja polska w Genewie o poprawie stosunków polsko-rosyjskich

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 15 9. (D) Z Genewy donoszą: Według informacji, pochodzących z kół delegacji polskiej, stosunki polsko-rosyjskie doznają w ostatnim czasie coraz znaczniejszej poprawy. Widomymi objawami tej poprawy jest przedewszystkiem zbliżenie gospodarcze, osiągnięte dzięki dojściu do skutku donosłych umów handlowych.

Zniesienie niewolnictwa

Genewa, 15 9. PAT. Komisja VI Zgromadzenia Ligi wysłuchała wczoraj protokołu sprawozdania sir Roberta Cecila o projekcie protokołu, traktującego o zniesieniu wszelkich form niewolnictwa.

Włoski następca tronu — pełnoletni.

Medjolan. 15 9. PAT. Następca tronu Umberto skończył obecnie 21 rok życia i jest według ustawy konstytucji włoskiej pełnoletnim. Będzie on wpisany do listy członków senatu, w którym będzie miał prawo głosowania dopiero w 25 roku życia. Od jutra będzie następca tronu mieszkał w pałacu królewskim w Turynie. W ten sposób Turyn stanie się znów rezydencją.

Komisja węglowa w Anglji rozpoczęła czynności pod przewodnictwem H. Samuela

Londyn. 15 9. PAT. Po przewodnictwem sir Herberta Samuela odbyły się wczoraj rano wstępne narady komisji, powołanej przez premjera do zbadania konfliktu w przemyśle węglowym.

Niepokoje na pograniczu Mossulu

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Genewa. 15 9 (K) Delegacja angielska zawiadomiła o poważnych zaburzeniach, jakie wydarzyły się na pograniczu Iraku i Mossulu, a których ofiarą padła tamtejsza ludność chrześcijańska. Zdarzyły się liczne wypadki porwania ludności przez Turków do Iraku. Wiadomości o tych zaburzeniach, wywołanych roz myślnie w związku z obecnymi obradami Ligi narodów w sprawie Mossulu, doszły do wiadomości rządu angielskiego dzięki temu, iż kilku ofiarom napadów udało się umknąć z rąk tureckich.

NAPAD BEDUINÓW NA KARAWANĘ AUTOMOBILOWĄ.

Berlin, 15. 9 PAT. Z Bagdadu donoszą, że 11 automobilów z 60 pasażerami, pomiędzy którymi znajdował się amerykański doradca finansowy Pershing i dyrektor tureckiego towarzystwa naftowego, którzy jechali z Damaszku do Bagdadu, zostało napadniętych przez 100 Beduinów w odległości około 90 mil na wschód od Damaszku. Mimo, że karawana automobilów była eskortowana przez dwa francuskie automobile pancerne uzbrojone w karabiny maszynowe oraz miała asystę żołnierzy arabskich, Beduini zdołali zmusić karawanę do zawrócenia z drogi. Jeden z oficerów lotniczych oraz inny jeszcze oficer zostali ranieni. Ten ostatni zmarł następnie w drodze. Karawana dotarła o północy z powrotem do Damaszku.

— Wczoraj wieczór przyszło w dzielnicy Islington w Londynie do starcia pomiędzy faszystami angielskimi a komunistami, przyczem wiele osób zostało rannych.

ZE ŚWIATA.

Król bułgarski walczy ze swymi ministrami o zniesienie kary śmierci

Król bułgarski Borys odmówił podpisania 90 wyroków śmierci, jakie mu do zatwierdzenia przedłożono, i oświadczył, że żadnego wogóle wyroku śmierci w przyszłości nie podpisze bez względu na wagę i doniosłość popełnionej przez skazańca zbrodni. Aby skłonić króla do zatwierdzenia przynajmniej 23 wyroków, zapadłych przeciw komunistom, minister wojny udał się osobiście do siedziby monarszej, ale Borys i tym razem oparł się stanowczo.

Oporna postawa króla tłomaczona jest w Bulgarji, jako oczywisty znak niechęci monarszej przeciw krwawym rządom Zankowa. Ten ostatni, aby wymusić wykonanie wyroków, nie waha się wywierać lub przynajmniej pobłażać terorowi, wywieranemu na króla: wedle ostatnich wiadomości z Sofji, król Borys otrzymał szereg listów, które grożą mu i zapowiadają śmierć, jeśli nie podpisze wyroku śmierci skazanych!

Mięso surowe, czy gotowane?

Lekarz francuski, dr Richet, zawiadomił paryską Akademję lekarską o wynikach badań swych nad kwestją: czy pożywniejsze jest w mięso w stanie surowym, czy też gotowane.

Komunikat dr Richeta tyczy się narazie wyników osiągniętych przy doświadczeniach z rybami. Do tych doświadczeń, dokonywanych w muzeum oceanograficznem w Monaco użyto ryb morskich: „Cantharus griseus“, ważących około 80 gramów.

W dwóch zbiornikach umieszczono ryby mniej więcej tej samej wielkości i w przeciągu dwustu dni karmiono ryby jednego zbiornika wyłącznie kawałkami surowego mięsa, drugiego zaś — wyłącznie kawałkami mięsa gotowanego.

Po upływie tego czasu dr Richet i jego współpracownicy stwierdzili, że waga ryb, karmionych mięsem surowem, większyła się o 2.8 razy, gdy tymczasem waga ryb z drugiego zbiornika tylko o 1.7 raza.

Po tem sprawdzeniu wagi, zaczęto karmić mięsem gotowanem ryby, które dotychczas karmione były mięsem surowem i na odwrót ryby karmione dotychczas mięsem gotowanem, zaczęły otrzymywać odtąd mięso surowe.

I oto okazało się, że pierwsze z tych ryb zaczęły szybko tracię na wadze, gdy tymczasem drugim przybywało wagi.

Dr Richet widzi w tem doświadczeniu potwierdzenie swych obserwacyj, czynionych już poprzednio mianowicie że mięso surowe jest pożywniejsze, niż gotowane.

Kronika telegraficzna

— Rząd francuski zamierza po zakończeniu się feryj parlamentarnych wnieść nowy projekt organizacji armji, zmieniający nieco projekt generała Nolleta.

— Ogłoszono dekret, zawierający przepisy o pobycie cudzoziemców we Francji oraz wyliczający warunki uzyskania karty tożsamości niezbędnej dla pobytu rzekraczającego okres dłuższy od dwóch miesięcy.

— „Prawo Lidu“ donosi, że budżet na r. 1926 będzie pierwszym aktywnym budżetem Czechosłowacji.

— Dzienniki czeskie donoszą o wielkich zamówieniach czechosłowackich maszyn rolniczych do Rosji sowieckiej. Również zamówienia na wyroby skórzane do Rosji znacznie wzrosły, co zdaniem prasy wynagradza szkody, wywołane przez zakaz importu do Polski. — Odbyły się pod przewodnictwem ministra Dworzaka narady delegatów ministerstw, w sprawie skontyngentowania czechosłowackich towarów dla Polski.

— Pociąg pospieszny Bazylea—Boulogne wykoleił się wczoraj na dworcu w Boulogne. Kilka osób jest lekko rannych. Szkoda jest znaczna.

— „Petit Parisien“ donosi z Brukseli, że samochód, wiozący 5 osób skutkiem poślizgnięcia się kół wpadł na mur, przyczem nastąpił wybuch benzyny. 3 osoby uległy zwęgleniu i 2 zostały ciężko ranne.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI.

— **SAMOBÓJSTWO OFICERA.** Wczoraj odebrał sobie życie wystrzałem z rowelweru porucznik 5-go pułku saperów, dowódca 2-ej kompanji, Zenon Janczewski. Samobójstwa dokonał on nad brzegiem Wisły naprzeciwko Bielan pod Kołem Tynieckiem. Tuż po śmiertelnym strzale zwłoki denata wpadły do rzeki, skąd zostały przez rybaków wydobyte.

Drobne ogłeszenia

Chłopiec, lat 19, z ukończoną 5 klasą wstąpi na naukę do pracowni ślusarskiej, mechanicznej, instalacyjnej lub podobnej, Zgłoszenia do Admin. N. Dz. pod „J“.

Student filozofji znający język angielski i hebrajski poszukuje lekcji w zakresie gimnazjum. Zgłoszenia Zyła, Chodkiewicza 10 dla „Eses“.

Ważne dla Pań! Największy wybór żurnali mód i książek do robót ręcznych do nabycia w Składzie żurnali. Kraków, ul. Dietlowska 45, pasaż.

Słuchaczka pedagogicznego seminarjum państw. udzieli lekcji w zakresie czterech klas gimnazjalnych za mieszkanie i część wiktu. Wiadomość w Admin. N. Dz. pod „Seminarzystka“.

PIANINO

do przegrywania w godzinach przedpołudniowych Zgłoszenia do Admin. N. Dz. pod „L“

FORTEPIANY PIANINA FISHARMONIE

Skład

HELENA SMOLARSKA

Kraków

Szewska 9. Tel. 4365

Sprzedaż na raty do 10 miesięcy. Wybór olbrzymi

STENOGRAFJI

polsk. lub niem wyucza w 20 lekcyach.

Felicya GOLDZWEIG, ul. Bocheńska 5, I. p.

MIOD CZYSTO PSZCZELNY

w beczkach od 180 do 500 kg.

JASNY I CIEMNY

dostarczamy częściowo i wagonowo z naszych składów w Krakowie

TOW. HANDLOWO-PRZEMYSŁOWE

„REDO“

Sp. z o. o.

KRAKÓW, ul. Bracka 17. — Tel. 4484.

OGŁOSZENIE.

Nadzwyczajne Ogólne Zgromadzenie członków Towarzystwa eskontowego w Tarnowie, Spółdzielni z ogr. odpow. odbędzie się we środę dnia 23 września br. o godz. 7½ wieczór w biurze Towarzystwa przy ul. Goldhamera 2 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie;
2) Sprawozdanie ze stanu Spółdzielni;
3) Sprawa dalszego istnienia Spółdzielni;
4) Wnioski i interpelacje.

Tarnów, dnia 14 września 1925 r.

Szaja Silberpfenig

Prezes Rady Nadzorczej.

Szkoła Zawodowa „Ogniska Pracy“ w Krakowie

ulica Mikołajska 9, II. p.

WPISY na I. rok szycia i modniarstwa w Ognisku Pracy odbywają się codziennie między godz. 9—2 w kancelarji szkoły aż do 17 bm.

Korzystajcie!

Dziś sprzedajemy

deserowe jabłka

w skrzynkach po 50 i 60 kg. po cenach konkurencyjnych. Dostawa również wagonowa.

Dział spożywczy

Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego „REDO“

Kraków

Bracka 17 **Bracka 17**

Telefon Nr. 4484.

„Kultura“ wypożyczalnia książek

Kraków, Szpitalna 9 (wejście od ul. Tomasza)

poleca książki w języku polskim, francuskim, niemieckim i angielskim

Nowości w wielkim wyborze stale na składzie.

Warunki abonamentowe bardzo korzystne.

Zeszyty, bruljony i wszelkie przybory piśmienne po cenach bardzo niskich poleca fma **Sz. Neumann,** Kraków, ul. Dietlowska 55. — Telefon 1019.

Kasyno w Soppotach

otwarte przez cały rok

Rouletta-Baccara

Minimum 2 guld. gd.

Maximum 2400 guld. gd.

Targi Gdańskie

od 24—27 września br.

Zakład Galwanizacji Inż. Adolfa Wernera

Kraków, Bernardyńska 9. Telefon 268.

Wykonuje roboty galwanizacyjne: pozłacanie, srebrzenie, niklowanie, oksydowanie wszystkich przedmiotów wszelkich rozmiarów. Antyczne arcydzieła sztuki, zastawy i nakrycia stołowe, instrumenty chirurgiczne, bronie, lampy, świeczniki, części samochodów, rowerów itp.

Na życzenie zgłasza się fachowiec po odbiór przedmiotów i udziela wszelkich informacyj.

JUŻ WYSZEDŁ NUMER 8 NA JESIEŃ I ZIMĘ 1925/26

„MODY WYTWORNE i PRAKTYCZNE“

Jedyny sezonowy polski żurnal

„RUCH“ S.A. Kraków, ul. Szczepańska 9.

Wszędzie do nabycia.

Do pielęgnowania

chorych i położnic w miejscu, jak w okolicach polecają się dobrze wyszkolone Siostry pielęgniarki

1298 **Zakład Sióstr**

Kraków-Podgórze, ul. Józefińska 29, I. p.

Telefon Nr. 2044. **Rok założenia 1910.**

Miejscowość Kąpielowa

GOCZAŁKOWICE

Stacja kolejowa przy głównej linji Dziedzice-Katowice

Sezon od 15 maja do 30 września b. r. W trzecim sezonie zniżone ceny pokoji i kąpieli.

Pokój dziennie **Zł 2·—**

Kąpiel solankowa **Zł 2·—**

Informacje i prospekty w Zarządzie Kąpielowym.

WPISY na zarejestr. przez Ministerstwo W. R. i O. P. męskie i żeńskie **KURSY HANDLOWE FEINBERGA** OBEJMUJĄCE:

buchalterję, korespondencję handl., rachunki kupieckie, stenografję, kaligrafję i naukę o handlu i wekslach **przyjmuje się codziennie**

w Krakowie, ul. Stradom 27

ŚWIĄTECZNY NUMER „NOWEGO DZIENNIKA“

ukaże się w znacznie zwiększonej objętości i podwójnym nakładzie

dnia 18 września 1925 r.

i zawierać będzie oprócz szeregu prac najwybitniejszych sił publicystycznych i literackich

zwiększony dział inseratowy.

Zamówienia do działu inseratowego przyjmuje od dnia dzisiejszego

ADMINISTRACJA „NOWEGO DZIENNIKA“.

Kraków, ulica Orzeszkowej 7. — Telefon Nr. 279.

Znana krakowska firma

1969 **E. BERTEL**

hurtowny skład owoców południowych i towarów kolonialnych otworzyła dla dogodności P. T. Publiczności **dział detalicznej sprzedaży,** przy ul. **Bożego-Ciała L. 1** (róg Dietlowskiej) Towar świeży, doborowy, pierwszej jakości, jakoto: kawa, herbata, migdały, rodzynki, orzechy, kakao, sardynki francuskie, portugalskie, włoskie, korki w oliwie, kompoty kalifornijskie, oliwę nicejską, czekolady krajowe i zagraniczne stale na składzie.

Codziennie świeżo palona kawa

Ceny konkurencyjne.

Dorota STEINOWA

Pianistka

z patentem zagranicznym przyjmuje wpisy od godz. 11—1 w południe.

ul. Lubomirskiego 23, II. p.

Redaktor nacz.: Dr. W. Berkelhammer. — Redaktor odpow.: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7.